
Kolekcje królów polskich

Konferencja naukowa zorganizowana w ramach obchodów Jubileuszu 50-lecia odbudowy
Zamku Królewskiego w Warszawie

11-12 grudnia 2023 r.

Pokaz obrazów towarzyszący konferencji

Dzień 2

Dzień 1

Kolekcjonerstwo monarsze jest specyficzną odmianą zbieractwa. To właśnie królewskie kolekcje często wyznaczały trendy zbierackie danej epoki. Wyjątkowe były motywy kolekcjonerstwa monarszego. Jednym z nich było umiłowanie sztuki, które realizowało się w ramach szeroko rozumianego mecenatu artystycznego, w tym rozpościerania patronatu nad artystami. Należy pamiętać, że w przypadku monarchów umiłowanie sztuki niekoniecznie związane było ze znanstwem w tej dziedzinie. Zatrudniali oni agentów, którzy wybierali obiekty do kolekcji bądź doradzali zakup konkretnych dzieł, oraz kustoszy zbiorów. Najważniejszym jednak motywem kolekcjonerstwa monarszego było budowanie prestiżu – osobistego prestiżu władcy, a w szerszym kontekście prestiżu dynastii, a nawet państwa. Tak więc kolekcjonerstwo monarsze miało znaczenie symboliczne jako atrybut władzy zwierzchniej, ostentacja bogactwa i pozycji.

Losy kolekcji królów polskich odzwierciedlają niejako zawiłą historię państwa. Wskutek burzliwych wydarzeń, takich jak wymarcie rodzimej dynastii, kolejne wolne elekcje, potop szwedzki, trzy rozbiory Rzeczypospolitej, traktat ryski, pierwsza i druga wojna światowa, nie było najmniejszej szansy na przetrwanie zbiorów królewskich jako całości. Ponadto kolejni królowie elekcyjni – z nielicznymi wyjątkami – nie dziedziczyli zbiorów swoich poprzedników, a tworzyli kolekcje ab ovo. Traktowane były one jako prywatny majątek i jako takie nie podlegały dziedziczeniu przez kolejnego wybranego władcę. To powodowało brak ciągłości w gromadzeniu zbiorów oraz ich rozpraszanie. Fakt ten jednocześnie stanowił o wyjątkowości kolekcji kolejnych królów jako będących ich wyłączną zasługą.

Obecnie pozostałości kolekcji królów polskich są przechowywane w krajowych muzeach-rezydencjach bądź muzeach o innym charakterze. Można również znaleźć polonika o proveniencji królewskiej w zagranicznych zbiorach muzealnych i, co ważne, pojawiają się one także na rynku sztuki. Stale dąży się do odtwarzania kolekcji królów polskich. Zjawiska te generują potrzebę ciągłych badań proveniencyjnych oraz stawiają przed badaczami i muzealnikami wyzwania natury wystawienniczej zarówno w zakresie stałych ekspozycji, jak i wystaw czasowych, odzwierciedlających obecny stan badań w tym zakresie.

Podczas konferencji badacze i badaczki różnych dziedzin podejmą następujące zagadnień: tendencje

kolekcjonerskie i mechanizmy tworzenia zbiorów przez polskich monarchów; losy zbiorów królów polskich; kolekcje królewskie a współczesne muzea; symboliczne znaczenie kolekcji królewskich.

Konferencji towarzyszą dwa wydarzenia: pokaz malarstwa zatytułowany „Obraz kolekcji – kolekcja w obrazie”, dostępny dla publiczności w ramach trasy zwiedzania parteru Zamku od **12 grudnia** 2023 do **8 marca** 2024. Ponadto 12 grudnia zostanie zaprezentowana internetowa baza poloników Instytutu Polonika.

Informacje organizacyjne:

- **Uczestnictwo w wydarzeniu jest bezpłatne**
- Rejestracja nie jest wymagana
- Organizacja konferencji: **dr Magdalena Białonowska, Agnieszka Jędrzejewska-Kurek, Paweł Tyszka**, Dział Projektów Naukowych i Muzealnych, Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum
- Kontakt: mbialonowska@zamek-krolewski.pl; ajedrzejewska@zamek-krolewski.pl
- Partnerem konferencji jest Narodowy Instytut Dziedzictwa

Program konferencji

I DZIEŃ 11 grudnia

9.00-9.30 - Rejestracja prelegentów

9.30-9.45 Otwarcie konferencji

prof. dr hab. Wojciech Fałkowski, Dyrektor Zamku Królewskiego w Warszawie

9.45-10.30 Wykład inauguracyjny

dr hab. Michał Mencfel, prof. Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu,

Mars rozbrojony: rabunek, restytucja i narodziny muzeum narodowego w Europie

I PANEL

Tendencje kolekcjonerskie i mechanizmy tworzenia zbiorów przez polskich monarchów

10.30-11.50 I część *Jagiellonowie i Wazowie*

- dr hab. Ryszard Szmydki, prof. emeritus UJPiI, *Kolekcja niderlandzkich tapiserii króla*

Zygmunta Augusta

- dr hab. Anna Kamler, prof. UW, Uniwersytet Warszawski, *Wazowie a książka*
- dr Jacek Żukowski, Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum, *Agenci artystyczni Władysława IV*

11.50-12.10 Przerwa kawowa

12.10-13.00 II część *Sobiescy*

- dr Marta Gołąbek, Anna Kwiatkowska, Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie *„Pryncypalne ruchomości: klejnoty, srebra, galanterye y złota oraz obrazy”*. *Wilanowska kolekcja Jana III i Marii Kazimiery*
- dr hab. Michał Wardzyński, prof. Uniwersytetu Warszawskiego, *Kolekcjonerstwo rzeźby monumentalnej i gabinetowej Jana III Sobieskiego (1676-1696) w kontekście oferty ówczesnych centrów artystycznych w Niderlandach, Italii i Francji*

13.00-14.00 Przerwa

14.00-15.40N III część *Stanisław August*

- Magdalena Królikiewicz, Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum, *Flamandzkie i holenderskie malarstwo ze zbiorów Stanisława Augusta w kontekście rozwoju znawstwa i profesjonalizacji rynku sztuki w XVIII-wiecznej Europie*
- dr hab. Agnieszka Bender, Muzeum Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, *Zrealizowane i niezrealizowane zakupy ze zbiorów Madame de Pompadour w kolekcji króla Stanisława Augusta Poniatowskiego*
- dr Izabela Przepałkowska, Gabinet Rycin Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie, *Początki i kształtowanie idei galerii sławnych Polaków króla Stanisława*
- Izabela Zychowicz, Muzeum Literatury, *Rewolucja w Sali Salomona. Marcello Bacciarelli na usługach propagandy Stanisława Augusta*.

15.40-16.00 Przerwa kawowa

II PANEL

Symboliczne znaczenie kolekcji królewskich

16.00-17.00

- prof. dr hab. Tomasz F. de Rosset, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, *Polska królewska jako kolekcja*
- dr Kamila Kłudkiewicz, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, *Kolekcje królów polskich w świadomości Polaków XIX wieku*

17.15 Zwiedzanie pokazu towarzyszącego konferencji: „Obraz kolekcji – kolekcja w obrazie”

II DZIEŃ 12 grudnia

10.00-10.30

dr hab. Katarzyna Zalasińska, Narodowy Instytut Dziedzictwa, *Kolekcje historyczne i ich status prawny w Polsce dziś*

I PANEL

Losy zbiorów królów polskich

10.30 – 12.00 I część

- dr hab. Ewa Letkiewicz, prof. UMCS, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Elżbieta Przyłuska, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, *Pierścień Zygmunta I. Restytucja w toku*
- dr Katarzyna Wagner, Uniwersytet Warszawski, *Łupy wojenne królewskiej proveniencji w zbiorach szwedzkich, czyli rzecz o stanie badań i dalszych planach*
- dr Anna Ziemlewska, Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, *Kolekcja królewska bez króla. Rozproszenie zbiorów Sobieskich po 1696 roku*

12.00-12.30 Przerwa kawowa

12.30-14.00 II część

- dr hab. Piotr Pokora, prof. UAM, Łukasz Nowak, Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu, *Woluminy z księgozbiorów królewskich w zbiorach Biblioteki Raczyńskich*
- dr Mateusz Hübner, Polska Akademia Nauk, *Działania polskiej delegacji w Specjalnej Komisji Mieszanej w celu ustalenia roszczeń do zagrabionych przez Rosję dóbr kultury i nauki*
- dr Mariusz Kolmasiak, Muzeum Łazienki Królewskie, *„Wywieziono wszystko, z czego tylko ściany można było ogołocić” – rewindykacja wyposażenia Łazienek Królewskich i Belwederu na mocy traktatu ryskiego*

Wydarzenie towarzyszące

Dr Bartłomiej Gutowski, Aleksandra Dąbkowska, Instytut Polonika, *„Dziedzictwo za granicą”. Baza poloników – prezentacja portalu*

14.00-15.00 Przerwa

II PANEL

15.00-16.20 *Kolekcje królewskie a współczesne muzea*

I część *Ekspozycje stałe*

- dr Dorota Juszcak, Muzeum Łazienki Królewskie, *Stanisławowskie aranżacje obrazów w Zamku Królewskim w Warszawie – Sypialnia, Garderoba, Pokój Żółty i Zielony, Sala Rady, Pokój Oficerski. Próba rekonstrukcji.*

II część *Wystawy czasowe*

- dr Magdalena Piwocka, Zamek Królewski na Wawelu, *Kilka słów o wawelskiej wystawie „Wszystkie arrasy króla”*
- Tomasz Jakubowski, dr Alina Dzieciół, Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum, *Realizacja wystawy „Splendor i wiedza. Biblioteka królewska Stanisława Augusta” aspekty praktyczne a wyzwania naukowe*

16.20-16.40 Przerwa kawowa

16.40-18.00

III część *Odtwarzanie dawnych – tworzenie nowych*

- Alicja Jakubowska, Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum, *Zakupy Zamku Królewskiego w Warszawie w l. 2017-2022 – wybrane przykłady*
- dr Mikołaj Baliszewski, Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum, *Z Rzymu do Warszawy. Nowe nabytki Zamku Królewskiego w świetle dokumentów Kancelarii Włoskiej Stanisława Augusta*
- dr Anna Szkurłat, Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum, *Porcelana pasją królów w świetle nowych zakupów Zamku Królewskiego w Warszawie*

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano
ze środków Ministra
Kultury i Dziedzictwa
Narodowego

50. rocznica odbudowy Zamku
Królewskiego w Warszawie
Obchodzone pod auspicjami UNESCO

Mecenas

Partner Strategiczny

Sponsor Zamku

Partnerzy Jubileuszu

NARODOWY BANK POLSKI

Partnerzy Zamku Królewskiego

Partner konferencji

Narodowy
Instytut
Dziedzictwa

60
LAT MISJI

Source URL: <https://zamek-krolewski.pl/node/1754>